

Projekt Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia ..... 2005r. w sprawie sposobu postępowania policjantów i wzorów dokumentów stosowanych przy legitymowaniu i zatrzymywaniu osób, pobieraniu od osób wymazu ze służówki policzków, pobieraniu materiału biologicznego ze zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości, dokonywaniu kontroli osobistej, przeglądaniu bagaży i sprawdzania ładunku oraz obserwowaniu i rejestrowaniu zdarzeń w miejscach publicznych

Na podstawie art. 15 ust. 8 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2002 r. Nr 7,

poz. 58, ze zm.1) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa sposób postępowania policjantów oraz wzory dokumentów stosowanych podczas wykonywania następujących czynności służbowych:

- 1) legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości;
- 2) zatrzymywania osób:
  - a) pozbawionych wolności, które na podstawie zezwolenia właściwego organu opuściły areszt śledczy albo zakład karny i w wyznaczonym terminie nie powróciły do niego,
  - b) stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia;
- 3) pobierania od osób wymazu ze służówki policzków;
- 4) pobierania materiału biologicznego ze zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości;
- 5) dokonywania kontroli osobistej, przeglądania zawartości bagaży i sprawdzania ładunku w portach i na dworcach oraz w środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego;
- 6) obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu i dźwięku zdarzeń w miejscach publicznych.

§ 2. 1. Policjant, przystępując do czynności służbowych, o których mowa w § 1 pkt 1, 2,3 i 5, jest obowiązany:

podać stopień, imię i nazwisko; policjant nieumundurowany okazuje ponadto legitymację służbową w taki sposób, aby zainteresowany miał możliwość odczytać i zanotować numer i organ, który wydał legitymację oraz nazwisko policjanta;

podać podstawę prawną oraz przyczynę podjęcia czynności służbowej.

2. W przypadku, jeżeli z posiadanych informacji lub okoliczności faktycznych wynika, że osoba zatrzymywana może posiadać broń palna lub inne niebezpieczne narzędzie, policjant wykonuje czynności określone w ust. 1 po dokonaniu zatrzymania poprzedzonego jedynie okrzykiem "Policja".

§ 3. 1. Policjanci nie wykonują czynności służbowych określonych w § 1 pkt 2 w stosunku do niebędących obywatelami polskimi członków personelu przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych oraz innych osób zrównanych z nimi albo korzystających z immunitetu dyplomatycznego lub konsularnego na podstawie ustaw, umów lub powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych.

2. Wobec osób, o których mowa w ust. 1, policjanci mogą wykonywać czynności służbowe określone w § 1 pkt 3 i 5 wyłącznie za zgodą tych osób.

3. Przepis ust. 1 i 2 nie dotyczą działań będących realizacją uprawnień wynikających z obrony koniecznej lub stanu wyższej konieczności.

4. O podjęciu działań, o których mowa w ust. 2 i 3, kierownik jednostki Policji lub upoważniony przez niego policjant niezwłocznie powiadamia właściwe przedstawicielstwo dyplomatyczne, urząd konsularny oraz Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej

§ 4. 1. Od czynności służbowych określonych w § 1 pkt 2, 3 i 5 policjant odstępuje w przypadku, gdy osoba, wobec której podjął czynności, w sposób niebudzący wątpliwości wykaże, że korzysta z immunitetu parlamentarnego, sędziowskiego lub prokuratorskiego.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy działań będących realizacją uprawnień wynikających z obrony koniecznej lub stanu wyższej konieczności.

3. O podjęciu działań, o których mowa w ust. 2, niezwłocznie powiadamia się Komendanta Głównego Policji.

§ 5. Policjant zwraca się o udzielenie pomocy poprzez udział w czynnościach służbowych, o których mowa w § 1 pkt 3-6, do osób posiadających wiedzę specjalistyczną, jeżeli jest to konieczne dla zapewnienia prawidłowego rezultatu tych czynności.

Rozdział 2.

Legitymowanie osób

§ 6. Policjant legitymuje osoby, gdy ustalenie ich tożsamości jest istotne dla skutecznego wykonania czynności służbowych, a w szczególności w zakresie:

- identyfikacji osoby podejrzewanej o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia;
- ustalenia świadków przestępstwa lub wykroczenia, albo innego zdarzenia stwarzającego zagrożenie dla bezpieczeństwa lub porządku publicznego;
- poszukiwania osoby zaginionej albo ukrywającej się przed organami ścigania lub wymiaru sprawiedliwości;
- wykonania polecenia wydanego przez sąd lub prokuratora, albo organy administracji rządowej i samorządu terytorialnego;
- ustalenia legalności pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- dokonania kontroli osobistej, przeglądu zawartości bagażu lub sprawdzenia ładunku w środkach transportu lądowego, powietrznego lub wodnego.

§ 7. 1. Tożsamość osoby legitymowanej policjant ustala na podstawie:

dowodu osobistego;

zagranicznego dokumentu tożsamości;

paszportu.

2. Tożsamość osoby legitymowanej policjant może ustalić również na podstawie:

innego niebudzącego wątpliwości dokumentu zaopatrzonego w fotografię;

oświadczenia osoby, której tożsamość została ustalona w sposób określony w ust. 1, a także telefonicznego lub osobistego porozumienia się z osobą wskazaną przez legitymowanego.

§ 8. W razie legitymowania osoby znajdującej się w pojeździe, policjant ma prawo żądać opuszczenia pojazdu przez tę osobę lub osoby znajdujące się w pojeździe, gdy uzasadniają to względy bezpieczeństwa.

§ 9. Policjant może odstąpić od legitymowania osoby, która jest mu znana.

§ 10. Policjant dokumentuje legitymowanie osoby zapisem w notatniku służbowym lub na odpowiednim nośniku elektronicznym albo w notatce służbowej, określającym datę, czas, miejsce i przyczynę legitymowania oraz następujące dane osoby legitymowanej:

- imię (imiona) i nazwisko;
- datę i miejsce urodzenia oraz adres zamieszkania lub pobytu i w miarę możliwości numer identyfikacyjny PESEL;
- rodzaj i cechy identyfikacyjne dokumentu, na podstawie którego ustalono tożsamość osoby legitymowanej.

Rozdział 3.

Zatrzymywanie osób

§ 11. Policjant zatrzymujący osobę jest obowiązany wykonać kolejno następujące czynności:

sprawdzić, czy osoba zatrzymywana posiada przy sobie broń lub inne niebezpieczne przedmioty mogące służyć do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia albo przedmioty mogące stanowić dowody w postępowaniu lub podlegające przepadkowi;

odebrać broń i przedmioty, o których mowa w pkt 1;

poinformować osobę zatrzymaną o zatrzymaniu i jego przyczynach oraz uprzedzić o obowiązku zastosowania się do wydawanych poleceń, a także o użyciu środków przymusu bezpośredniego, w przypadku niepodporządkowania się wydanym poleceniom;

doprowadzić osobę zatrzymaną do jednostki Policji.

§ 12. 1. Policjant jest obowiązany do udzielenia pierwszej pomocy medycznej, w granicach dostępnych środków, osobie zatrzymanej, która ma widoczne obrażenia ciała lub utraciła przytomność.

2. Ponadto należy osobie zatrzymanej zapewnić pomoc lekarską w razie potrzeby, a w szczególności w przypadkach:

- wymienionych w ust. 1;
- żądania przez osobę zatrzymaną niezwłocznego zbadania przez lekarza;
- oświadczenia osoby zatrzymanej, że cierpi ona na schorzenia wymagające stałego lub okresowego leczenia, którego przerwanie zagrażałoby życiu lub zdrowiu;
- jeżeli z posiadanych przez Policję informacji lub z okoliczności zatrzymania wynika, że osoba zatrzymana jest chora zakaźnie;

- ☐ zatrzymania kobiety ciężarnej.

§ 13. 1. Po doprowadzeniu osoby zatrzymanej do jednostki Policji policjant wykonuje kolejno następujące czynności:

- ☐ poucza osobę zatrzymaną z powodu stworzenia bezpośredniego zagrożenia dla życia i zdrowia ludzkiego lub mienia, o prawie do:
- ☐ wniesienia, w terminie 7 dni, zażalenia na zatrzymanie do sądu rejonowego właściwego dla miejsca zatrzymania lub prowadzenia postępowania;
- ☐ żądania zawiadomienia o zatrzymaniu osoby najbliższej, a także pracodawcy, uczelni lub szkoły.
- ☐ skontaktowania się z adwokatem;
- ☐ nawiązania kontaktu z urzędem konsularnym lub przedstawicielstwem dyplomatycznym, jeżeli osoba zatrzymana jest obywatelem państwa obcego;
- ☐ wysłuchuje osobę zatrzymaną na okoliczność zatrzymania,
- ☐ sporządza protokół zatrzymania osoby według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do rozporządzenia,
- ☐ doręcza osobie zatrzymanej kopię protokołu zatrzymania, za potwierdzeniem odbioru,
- ☐ na żądanie zatrzymanego podejmuje czynności mające na celu realizację praw, o których mowa w pkt 1;
- ☐ powiadamia o zatrzymaniu osoby właściwego miejscowo prokuratora.

2. Czynności wymienionych w ust. 1 pkt 1 i 5 nie wykonuje się w odniesieniu do osób zatrzymanych, które opuściły areszt śledczy lub zakład karny i w wyznaczonym terminie nie powróciły do niego.

3. Jeżeli zachowanie osoby zatrzymanej wskazuje na to, że jest ona pod wpływem alkoholu lub innego podobnie działającego środka albo z innych powodów ma zakłóconą świadomość, czynności określone w ust. 1 pkt 1 i 4 wykonuje się po ustaniu przyczyn zakłócających świadomość osoby zatrzymanej.

§ 14. Do przekazywanego właściwemu sądowi rejonowemu zażalenia na zatrzymanie, należy dołączyć kopię protokołu zatrzymania osoby oraz materiały uzasadniające zatrzymanie.

§ 15. 1. Czas zatrzymania liczy się od chwili faktycznego pozbawienia człowieka wolności, choćby poinformowanie o zatrzymaniu nastąpiło później.

2. Osobę zatrzymaną umieszcza się w pomieszczeniu jednostki Policji przeznaczonym dla osób zatrzymanych, z tym że osobę, o której mowa w § 1 pkt 2 lit. a, przetrzymuje się do czasu usunięcia przeszkody uniemożliwiającej konwojowanie do aresztu śledczego lub zakładu karnego, stosownie do art. 253 § 2 Kodeksu karnego wykonawczego.

3. Osobę zatrzymaną, o której mowa w § 1 pkt 2 lit. b, należy niezwłocznie zwolnić, gdy:

ustanie przyczyna zatrzymania;

w ciągu 48 godzin od chwili zatrzymania osoba zatrzymana nie zostanie przekazana do dyspozycji sądu wraz z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania lub wnioskiem o ukaranie w trybie postępowania przyspieszonego w sprawie o wykroczenie;

w ciągu 24 godzin od przekazania osoby zatrzymanej do dyspozycji sądu, do jednostki Policji nie wpłynie postanowienie sądu o zastosowaniu tymczasowego aresztowania;

sąd wyda postanowienie o zwolnieniu osoby zatrzymanej;

z opinii lekarza wynika, że zatrzymanie może spowodować zagrożenie życia lub zdrowia osoby zatrzymanej.

§ 16. Zatrzymanie osoby dokumentuje się w ewidencji osób zatrzymanych, prowadzonej w jednostce Policji przez dyżurnego

lub upoważnionego policjanta.

Rozdział 4.

Pobieranie od osób wymazu ze śluzówki policzków oraz pobieranie materiału biologicznego ze zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości

§ 17. 1. Policjant wykonuje czynności służbowe określone w § 1 pkt 3 i 4, zwane dalej "pobraniami próbek", w miejscu wskazanym przez organ prowadzący postępowanie karne lub identyfikacyjne.

2. Pobrania próbek dokonuje się przy wykorzystaniu przeznaczonych specjalnie do tych celów pakietów kryminalistycznych, oznakowanych indywidualnym kodem kreskowym, zwanych dalej "pakietami".

3. Pobrania próbek dokonują wyłącznie policjanci przeszkoleni w tym zakresie. W razie braku takiego przeszkolenia policjant zwraca się o pobranie próbki do uprawnionego pracownika służby zdrowia albo instytucji naukowej lub specjalistycznej powołanej do przeprowadzenia badań genetycznych.

4. Z pobrania wymazu ze śluzówki policzków policjant sporządza protokół według wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do rozporządzenia.

5. Z pobrania materiału biologicznego ze zwłok ludzkich policjant sporządza protokół według wzoru stanowiącego załącznik nr 3 do rozporządzenia.

6. Każdy protokół pobrania próbki oraz każdy pojemnik z próbką oznacza się tym samym kodem kreskowym, którym oznaczony jest pakiet użyty do pobrania danej próbki.

7. W przypadku zastosowania środków przymusu bezpośredniego wobec osoby w celu pobrania próbki, fakt ten odnotowuje się w protokole pobrania próbki.

§ 18. 1. Policjant prowadzący czynności w sprawie identyfikacji zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości jest obowiązany do spowodowania pobrania ze zwłok próbek w postaci krwi, włosów lub innych tkanek.

2. Pobrania ze zwłok ludzkich próbek w postaci krwi, włosów lub innych tkanek dokonuje w obecności policjanta uprawniony pracownik służby zdrowia, w trybie określonym w odrębnych przepisach.

3. W przypadkach niecierpiących zwłoki, próbkę ze zwłok ludzkich w postaci włosów może pobrać przeszkolony w tym zakresie policjant.

Rozdział 5.

Kontrola osobista, przeglądanie zawartości bagaży i sprawdzanie ładunków w portach i na dworcach oraz w środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego

§ 19. 1. Policjant dokonuje kontroli osobistej w razie istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez osobę poddawaną kontroli czynu zabronionego pod groźbą kary, w celu ujawnienia i odebrania przedmiotów stanowiących dowody albo mających inny związek z realizacją czynu zabronionego.

2. Osoba, która ma być poddana kontroli osobistej, może żądać obecności przy tej czynności osoby wskazanej przez siebie, jeżeli obecność tej osoby nie utrudni lub nie uniemożliwi kontroli.

3. Policjant może przybrać osobę trzecią do obecności przy kontroli osobistej, jeżeli uzna to za konieczne dla uzyskania właściwego rezultatu kontroli.

§ 20. Kontroli osobistej powinien dokonywać w miarę możliwości policjant tej samej płci, co osoba kontrolowana, w pomieszczeniu niedostępnym na czas kontroli dla osób postronnych.

§ 21. 1. Przeglądanie zawartości bagażu lub sprawdzanie ładunku znajdującego się w portach, na dworcach oraz w środkach transportu lądowego, wodnego i powietrznego przeprowadza się w obecności właściciela bagażu lub ładunku albo przedstawiciela przewoźnika, spedytora lub agenta morskiego, a gdy jest to niemożliwe - w obecności osoby przybranej przez policjanta.

2. Przeglądanie zawartości bagażu lub sprawdzanie ładunku przyjętego do przewozu przeprowadza się wyłącznie w obecności przedstawiciela przewoźnika, spedytora lub agenta morskiego, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. W razie nieobecności właściciela, przewoźnika, spedytora lub agenta morskiego, przeglądanie zawartości bagażu lub sprawdzanie ładunku przeprowadza się, gdy z ustaleń Policji wynika, że zwłoka może spowodować zagrożenie dla życia, zdrowia ludzkiego lub mienia.

§ 22. 1. Czynności, o których mowa w § 19-21, policjant dokumentuje w notatniku służbowym, poprzez dokonanie zapisu, w którym podaje:

- datę, czas, miejsce i przyczynę przeprowadzenia czynności;
- dane dotyczące osoby objętej czynnościami oraz innych osób uczestniczących w czynnościach;
- rodzaj i wynik czynności,.

2. Na żądanie osoby poddanej kontroli osobistej albo właściciela, przewoźnika, spedytora lub agenta morskiego policjant sporządza protokół z przeprowadzonych czynności, według wzoru stanowiącego załącznik nr 4 do rozporządzenia.

§ 23. W razie gdy przedmioty ujawnione w wyniku czynności służbowych, o których mowa w § 11 oraz § 19-21, stwarzają niebezpieczeństwo dla życia, zdrowia ludzkiego lub mienia, policjant jest obowiązany podjąć działania zmierzające do usunięcia tego niebezpieczeństwa.

Rozdział 6.

Obserwowanie i rejestrowanie zdarzeń w miejscach publicznych

§ 24.1. Policjanci wykonują czynności służbowe mające na celu obserwowanie i rejestrowanie obrazu i dźwięku zdarzeń w miejscach publicznych, zwane dalej "obserwacją i rejestracją", w sposób dostosowany do charakteru tych zdarzeń oraz aktualnych okoliczności realizacji ustawowych zadań Policji, a mianowicie:

- 1) poprzez prowadzenie obserwacji bez rejestracji obrazu i dźwięku zdarzeń albo z jednoczesną odrębną lub łączną rejestracją obrazu i dźwięku zdarzeń;
- 2) planowo, na podstawie poleceń kierowników jednostek Policji lub kierowników komórek organizacyjnych jednostek Policji, określających miejsca publiczne lub rodzaje zdarzeń podlegające obserwacji i rejestracji oraz cele i czas prowadzenia obserwacji i rejestracji, a także stosowane przy tym środki techniczne;
- 3) doraźnie, na podstawie decyzji powziętych przez poszczególnych policjantów podczas pełnienia służby w przypadku stwierdzenia celowości podjęcia obserwacji i rejestracji;
- 4) bezpośrednio, w przypadku obecności policjantów w miejscu prowadzenia obserwacji i rejestracji obrazu i dźwięku zdarzeń;

5) zdalnie, w przypadku prowadzenia obserwacji i rejestracji przy użyciu urządzeń teleinformatycznych przekazujących obraz i dźwięk zdarzeń na odległość;

6) jawnie lub przy użyciu metod uniemożliwiających osobom nieupoważnionym ustalenie faktu prowadzenia obserwacji i rejestracji.

§ 25. 1. Obserwację i rejestrację wykonywaną doraźnie i oraz niewymagającą posiadania szczególnych kwalifikacji lub użycia specjalistycznego sprzętu technicznego, mogą prowadzić wszyscy policjanci.

2. Decyzję o podjęciu obserwacji i rejestracji, o której mowa w ust. 1, podejmuje bezpośredni przełożony policjanta lub sam policjant podczas pełnienia służby, jeśli uzna to za celowe.

3. Prowadzenie obserwacji, o której mowa w ust. 1, policjant rejestruje zapisem w notatniku służbowym lub na odpowiednim nośniku elektronicznym, zawierającym określenie miejsca i czasu rozpoczęcia i zakończenia obserwacji oraz rodzaju użytych środków technicznych.

4. Istotne dla realizacji zadań Policji wyniki obserwacji, o której mowa w ust. 1, dokumentuje się w notatce służbowej lub urzędowej.

§ 26. 1. Obserwację i rejestrację wykonywaną planowo oraz wymagającą posiadania szczególnych kwalifikacji lub użycia specjalistycznego sprzętu technicznego, mogą prowadzić policjanci pełniący służbę w wyodrębnionych do takich zadań komórkach organizacyjnych.

2. Decyzję o podjęciu obserwacji i rejestracji, o której mowa w ust. 1, podejmuje komendant wojewódzki Policji lub kierownik komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji, na podstawie wniosku kierownika komórki organizacyjnej uprawnionej do realizacji czynności operacyjno-rozpoznawczych.

3. W przypadkach niecierpiących zwłoki obserwacja i rejestracja, o której mowa w ust. 1, może być podjęta na podstawie ustnego wniosku i decyzji albo polecenia komendanta wojewódzkiego Policji lub kierownika komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji, przy czym w ciągu 72 godzin od momentu wydania ustnej decyzji albo polecenia należy to udokumentować notatką służbową zatwierdzoną przez wydającego decyzję albo polecenie.

4. Prowadzenie obserwacji, o której mowa w ust. 1, rejestruje się stosownie do okoliczności i wyników obserwacji oraz dyspozycji podmiotu decydującego o podjęciu obserwacji - komunikatami z obserwacji, meldunkami obserwacyjnymi, notatkami służbowymi lub zapisami na odpowiednich nośnikach elektronicznych.

§ 27. Dalsze postępowanie z dokumentacją sporządzoną w związku z obserwacją i rejestracją, która nie zawiera informacji mogących mieć znaczenie dowodowe w postępowaniu karnym, karnym skarbowym lub postępowaniu w sprawie o wykroczenie oraz nie jest przydatny w realizacji innych ustawowych zadań Policji - odbywa się w sposób określony odrębnymi przepisami obowiązującymi w Policji w odniesieniu do dokumentacji służbowej.

Rozdział 7.

Przepis końcowy

§ 28. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.²⁾

Prezes Rady Ministrów

1) - zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 19, poz. 185, Nr 74, poz. 676, Nr 81, poz. 731, Nr 113, poz. 984, Nr 115, poz. 996, Nr 176, poz. 1457 i Nr 200, poz. 1688, z 2003 r. Nr 90, poz. 844, Nr 113, poz. 1070, Nr 130, poz. 1188 i 1190, Nr 137, poz. 1302, Nr 166, poz. 1609, Nr 192, poz. 1873 i Nr 210, poz. 2036 oraz z 2004 r. Nr 171, poz. 1800, Nr 179, poz. 1842, Nr 210, poz. 2135, Nr 273, poz. 2703, Nr 277, poz. 2742 i Nr ____ , poz. ____).

2 - z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia utraci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 września 1990 r. w sprawie trybu legitymowania, zatrzymywania osób, dokonywania kontroli osobistej oraz przeglądania bagaży i sprawdzania ładunku przez policjantów (Dz. U. Nr 70, poz. 409, z 1996 r. Nr 52, poz. 228 oraz z 1999 r. Nr 42, poz. 423), zachowane w mocy na podstawie art. 3 ustawy z dnia ..... r. o zmianie ustawy o Policji oraz ustawy - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr ..., poz. ....).

Uzasadnienie

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego z art. 15 ust. 8 ustawy o Policji, w brzmieniu nadanym temu przepisowi w art. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy o Policji oraz ustawy - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr __, poz. ____).

Projektowane rozporządzenie w znacznej mierze oparto na obowiązującym rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 września 1990 r. w sprawie trybu legitymowania, zatrzymywania osób, dokonywania kontroli osobistej oraz przeglądania bagaży i sprawdzania ładunku przez policjantów (Dz. U. Nr 70, poz. 409 ze zm.). Wprowadzane modyfikacje wynikają przede wszystkim ze zmian treści art. 15 ustawy o Policji. W dodanych do ust. 1 pkt. 3a i 3b nadano policjantom nowe uprawnienia do pobierania próbek biologicznych do badań genetycznych - w postaci:

- wymazu ze śluzówki policzków od osób żyjących, zarówno w trybie i przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego, jak i w celu identyfikacji osób o nieustalonej tożsamości oraz osób usiłujących ukryć swoją tożsamość,
- materiału biologicznego ze zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości, tylko w celach identyfikacyjnych.

Sposób postępowania policjantów podczas korzystania z tych nowych ustawowych uprawnień określają przepisy rozdziału 4. projektowanego rozporządzenia (§ 17 i 18). Pobieranie próbek biologicznych odbywać się będzie w miejscu wskazanym przez organ prowadzący postępowanie, w ramach którego próbka jest pobierana, i w sposób gwarantujący prawidłowe przeprowadzenie badań genetycznych. W szczególności pobrania próbek dokonywać się będzie przy wykorzystaniu oznakowanych indywidualnym kodem kreskowym i specjalnie przeznaczonych do tego sterylnych (atestowanych pod względem czystości mikrobiologicznej) pakietów kryminalistycznych. Czynności pobrania wymazu ze śluzówki policzków wykonywać będą wyłącznie przeszkoleni w tym zakresie policjanci, a w szczególnie trudnych przypadkach specjaliści z dziedziny badań genetycznych. Pobieranie przez policjantów próbek tkanek ze zwłok ludzkich dopuszcza się jedynie wyjątkowo, w sytuacjach niecierpiących zwłoki i z ograniczeniem do próbek w postaci włosów. W innych sytuacjach w razie konieczności pobrania materiału biologicznego ze zwłok ludzkich, próbki będą pobierać tylko uprawnieni pracownicy służby zdrowia, w obecności policjanta.

Pozostałe przepisy projektowanego rozporządzenia odtwarzają - z niezbędnymi poprawkami - rozwiązania przyjęte w powołanym wyżej rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 19 września 1990r. Te niezbędne poprawki polegają na:

- ✓ w § 2 ust. 2 proponuje się rozwiązanie pozwalające policjantowi na odstąpienie od podania swoich danych identyfikujących i podstawy prawnej w przypadku zatrzymywania osoby, jeżeli z okoliczności towarzyszących lub informacji posiadanych przez Policję wynika, że osoba, wobec której podjęto tą czynność jest uzbrojona w broń palną, nóż lub inny podobnie niebezpieczny przedmiot, a wszelka zwłoka mogłaby zagrozić życiu lub zdrowiu osób postronnych,
- ✓ w § 5 projektu wprowadzono możliwość zwracania się przez policjantów do osób posiadających przydatną wiedzę specjalistyczną o udzielenie pomocy podczas dokonywania czynności, o których mowa w § 1 pkt 3-6. Obecność specjalisty nie jest wprawdzie konieczna, gdy policjant taką wiedzę posiada z racji odbycia odpowiedniego przeszkolenia, ale zdarzają się sytuacje, kiedy czynności służbowe musi podjąć policjant nieprzeszkolony w zakresie specjalistycznym,
- ☐ w § 6 projektu dotyczące kontroli prewencyjnej oraz kontroli legalności pobytu cudzoziemców, bo są to stosunkowo częste przypadki konieczności legitymowania,
- ☐ w § 7 projektu zrezygnowano z wymieniania tymczasowego dowodu osobistego jako dokumentu potwierdzającego tożsamość, gdyż nie stosuje się już takich dowodów osobistych,
- ☐ w § 10 określono zakres danych osobowych przetwarzanych przez policjantów w związku z legitymowaniem,
- ☐ w rozdziale 3. dotyczącym zatrzymywania osób, określono sekwencyjność poszczególnych czynności oraz wprowadzono obowiązek powiadomienia prokuratora o zatrzymaniu, wynikający z art. 244 § 4 Kodeksu postępowania karnego, w związku z treścią art. 17 ust. 7 ustawy o Policji. Zaznaczono też, że czynności mające na celu realizację praw osoby zatrzymanej podejmuje się na jej żądanie, co jest zgodne z art. 245 Kodeksu postępowania karnego,
- ☐ w rozdziale 5. dotyczącym kontroli osobistej oraz przeglądania bagaży i ładunków przemieszczanych w transporcie i komunikacji, równorzędnie ze spedytorem wymienia się agenta morskiego, gdyż właśnie ten agent świadczy usługi

spedycyjne w transporcie morskim. W § 22 ust. 1 określono zakres informacji dokumentujących przeprowadzenie czynności, co jest potrzebne dla usprawnienia nadzoru nad poprawnością czynności służbowych. W § 22 ust. 2 usunięto oczywistą lukę istniejącą w § 18 ust. 2 obecnie obowiązującego rozporządzenia dodając, że protokół sporządza się nie tylko na żądanie dysponenta przeglądanego lub kontrolowanego bagażu lub ładunku, ale także na żądanie osoby poddanej kontroli osobistej,

- do projektu nowych przepisów wykonawczych wprowadzono przepisy rozdziału 6., które wypełniają lukę wynikającą z faktu, iż po nowelizacji ustawy o Policji dokonanej 27 stycznia 2001r. (obowiązującej od 19 października 2001r.) wyposażającej Policję w uprawnienia do obserwowania i rejestrowania obrazu i dźwięku zdarzeń w miejscach publicznych, nie uzupełniono w tym zakresie przepisów wykonawczych, chociaż delegacja ustawowa w art. 15 ust. 8 ustawy o Policji została tą samą nowelizacją rozszerzona na omawiane czynności. Od strony merytorycznej przepisy rozdziału 6. projektu są sformułowane zgodnie z profesjonalnymi wymogami oraz wytycznymi ustawowymi, aby zapewnić skuteczność działań podejmowanych przez Policję, z jednoczesnym poszanowaniem praw osób, wobec których działania te są podejmowane.

Ocena skutków regulacji

Projektowane rozporządzenie wpłynie na funkcjonowanie Policji. Projekt został przekazany do uzgodnień właściwym rzeczowo podmiotom oraz umieszczony na stronie internetowej MSWiA.

Pobieranie wymazu ze śluzówki policzków od sprawców przestępstw i osób o nieznanym tożsamości lub materiału biologicznego ze zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości oraz prowadzenie przez Komendanta Głównego Policji krajowej bazy danych DNA zawierającej wyniki badań kodu genetycznego tych próbek, a także zbiór śladów genetycznych z miejsc przestępstw - to obowiązki ustawowe. Projektowane rozporządzenie zawiera jedynie przepisy o charakterze proceduralnym i nie spowoduje dodatkowych skutków dla finansów publicznych, w tym dla budżetu państwa i budżetu jednostek samorządu terytorialnego. Nadmieniam, że w ramach środków budżetowych przeznaczonych na funkcjonowanie Policji uwzględniono wydatki związane z bazą danych DNA oraz pobieraniem przez policjantów próbek przechowywanych w tej bazie.

Projektowane rozporządzenie nie wpłynie na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój regionalny. Projekt nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.